

**Prezentare raport privind vizita de lucru
efectuată de către reprezentanții Autorității Electorale Permanente la
CNCCFP – „Commission nationale des comptes de campagne et des
financements politiques”, în perioada 10-12.10.2018, Paris**

O delegație a Autorității Electorale Permanente, formată din personal de specialitate din cadrul Departamentului de control al finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale (DCFPPCE) și din Departamentului legislativ (DL), a efectuat o vizită de lucru la Comisia Națională pentru Conturile de Campanie și Finanțarea Politică „**Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques**”, în perioada 10.10.2018 - 12.10.2018, instituție autonomă, independentă cu rol exclusiv de control pentru finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Vizita de lucru s-a înscris în sfera activităților care privesc „*Proiectul Argus – Integritate, etică, transparență, anticorupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale*”, contribuind la implementarea obiectivului 3.5 din cadrul Strategiei Naționale Anticorupție 2016-2020.

Vizita delegației Autorității Electorale Permanente a avut ca obiectiv schimbul de experiență între cele două organisme de control electoral în materia legislației electorale, cu accent pe finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Agenda de lucru a inclus prezentări și dezbateri, la sediul CNCCFP, în cadrul cărora au fost dezbătute și analizate asemănări și deosebiri între legislațiile specifice, precum și modul de derulare și abordare a controalelor ce vizează finanțarea campaniilor electorale și a partidelor politice.

I. Prezentarea CNCCFP

Seria întrunirilor a debutat în data de 11.10.2018, cu o întâlnire a delegației române cu reprezentanții instituției, Președinte, Secretar general, Chef du service du

controle et des affaires juridiques, Chef du services des affaires generales și
Responsable de la communication et des relations exterieures și a continuat cu o
serie de ateliere de lucru care au avut ca obiect prezentarea atribuțiilor CNCCFP și
a arhitecturii instituționale a Comisiei.

Președintele CNCCFP, a susținut o prezentare privind cadrul normativ
electoral francez, explicând modul în care Comisia funcționează, atât la nivel
organizatoric - administrativ, cât și la nivel legislativ.

***

- CNCCFP este o instituție autonomă, independentă administrativ, creată în
anul 1992;

- CNCCFP are ca misiune supravegherea partidelor politice și a vieții politice
în general, în sensul finanțării acesteia;

- CNCCFP publică situațiile financiare ale partidelor politice și conturile
simplificate de campanie electorală ale fiecărui candidat în parte, în Monitorul
Oficial al Republicii Franceze;

- CNCCFP publică anual raportul de activitate care cuprinde printre altele,
rezultatele supravegherii partidelor politice și ale verificărilor conturilor de
campanie, observații și recomandări de îmbunătățire cu privire la legislația
aplicabilă;

- În cazul solicitării unor informații (după efectuarea controlului CNCCFP) de
către reprezentanți ai presei sau alți petenți, CNCCFP furnizează o copie a
documentelor în care sunt anonimizate toate informațiile care pot conduce la
identificarea unei persoane fizice, respectarea dreptului la viața privată ghidând
întreaga activitate de furnizare a datelor de către CNCCFP;

Arhiva CNCCFP

Arhiva CNCCFP este ținută sub strictă supraveghere (se intră doar cu
cartelă) și au acces doar 2 persoane care sunt singurele care efectuează fotocopii
după documentele originale. Documentele sunt păstrate în arhiva CNCCFP o
perioadă limitată și apoi sunt transferate la Arhivele Naționale;

Principalele proiecte ale CNCCFP pentru perioada următoare

Dematerializarea tuturor documentelor CNCCFP până în anul 2020 și îmbunătățirea website-ului instituției;

II. Principiile finanțării partidelor politice și ale campaniilor electorale

- separarea strictă a vieții economice de cea politică prin interzicerea finanțării partidelor politice de către asociații, persoane juridice sau autorități publice;
- transparența activității și echitatea în desfășurarea tuturor controalelor;
- finanțarea este organizată pentru activitatea curentă a partidelor politice (publică sau privată) și pentru candidați în campaniile electorale, sumele utilizate fiind supravegheate și controlate de CNCCFP;
- principiile finanțării se aplică la toate tipurile de alegeri: prezidențiale, europarlamentare, parlamentare, regionale, departamentale, municipale și alte teritorii asimilate;
- finanțarea activității politice de către persoanele fizice, cetățeni francezi, este încurajată prin acordarea de deduceri fiscale anuale de maximum 66% celor care contribuie cu sume de bani în limita a 15.000 EUR donații sau contribuții per familie;
- persoanele fizice pot dona anual maxim 4.600 EUR doar pentru un singur candidat și 7.500 EUR maxim pentru finanțarea unuia sau mai multor partide politice.

Secțiunea 1- Finanțarea partidelor politice

Finanțarea publică a partidelor politice

- Potrivit legislației franceze, partidele politice sunt considerate subiecte de drept public și se pot înscrie în Tabelul general al formațiunilor politice la CNCCFP în vederea obținerii accesului la subvenție publică.
- statul francez prin intermediul Ministerului Afacerilor Interne acordă subvenții (ajutor public) partidelor politice pentru finanțarea activității curente corespunzător unor criterii de performanță electorală. Sumele acordate sunt ponderate în funcție de respectarea proporției de 50% a candidaturilor femeilor și a bărbaților cu ocazia alegerilor, astfel:

*prima tranșă se acordă proporțional, egal, la toate partidele care au avut 50 candidați în toate circumscriptiile electorale și au obținut 1% din voturi și 50 locuri la ultimele alegeri parlamentare pe teritoriul francez iar în cazul celorlalte teritorii asimilate, din afara Franței, este de ajuns o singură candidatură și obținerea performanței electorale de minim 1% din voturile exprimate;

*a doua tranșă este alocată partidelor politice corespunzător numărului de deputați și senatori înregistrați în cadrul unui partid politic (candidații pot opta după terminarea campaniei electorale și validarea mandatului pentru afilierea la un partid politic înscris în Tabelul partidelor politice înregistrate la CNCCFP în vederea obținerii finanțării publice);

Obligațiile partidelor politice cu privire la finanțarea activității politic

-Partidele politice nu au limitate veniturile sau cheltuielile, dreptul la libertatea de funcționare este garantat de Constituția franceză, din anul 1958;

-Partidele politice au drepturi egale cu privire la accesul resurselor publice și doar legea penală le poate impune restricții;

-Partidele politice sunt obligate să înregistreze un mandatar financiar (persoană fizică sau persoană juridică specializată în gestionarea banilor care trebuie notificată, respectiv autorizată de către CNCCFP) prin intermediul căruia va primi toate cotizațiile și donațiile sau împrumuturile necesare finanțării formațiunii politice utilizând documente de încasare cu antetul CNCCFP;

-Partidele politice sunt obligate să depună situațiile financiare până la data de 30 iunie în anul curent pentru anul anterior, însoțite de raportul de audit;

-Partidele politice sunt obligate să depună documente doveditoare ale împrumuturilor în cazul existenței acestora ca sursă de finanțare;

Finanțarea privată a partidelor politice

- cotizațiile membrilor de partid sunt stabilite prin reglementări interne ale formațiunii politice;

- persoanele fizice pot dona anual maxim 7.500 EUR pentru finanțarea activității curente al unuia sau al mai multor partide politice. Plata se face prin cec, ordin de plată sau card de debit pentru sume mai mari de 150 EUR. Pentru sumele

mai mari de 3.000 EUR, CNCCFP poate informa organele fiscale franceze despre identitatea cotizantului/donatorului;

- partidele politice pot organiza evenimente caritabile, cu această ocazie fiind permise și primirea de donații de la persoane fizice, cu respectarea cerințelor legale;
- un partid politic poate finanța un alt partid politic, în condițiile legii franceze.

Secțiunea 2 - Finanțarea campaniei electorale și obligațiile candidaților

- campania electorală se derulează de către candidați individual;
- un partid politic poate transfera fonduri către un candidat pentru susținerea campaniei electorale a acestuia în condițiile și limitele legii franceze;
- candidatul are obligația să înregistreze un mandatar financiar (persoană fizică sau persoană juridică specializată în gestionarea banilor care trebuie notificată respectiv autorizată de către CNCCFP) prin intermediul căruia va primi toate cotizațiile și donațiile sau împrumuturile necesare finanțării campaniei electorale;
- plata cheltuielilor electorale se face doar prin bancă și doar de către mandatarul financiar al formațiunii politice utilizând documente de încasare/plată cu antetul CNCCFP;
- ca regulă generală, cheltuielile trebuie să aibă scop electoral și trebuie angajate/efectuate numai în perioada campaniei electorale;
- cheltuielile electorale maxime sunt diferențiate în funcție de tipul de alegeri și de numărul populației cu drept de vot care participă la tipul de alegeri (naționale prezidențiale - 21 milioane EUR, naționale legislative-de la 50.000 EUR la 70.000 EUR, regionale/locale - câteva mii EUR);
- în termen de 60 zile de la terminarea campaniei electorale se transmite către CNCCFP formularul cu contul de campanie corect completat și semnat de candidat în vederea verificării, formular care trebuie să conțină suma veniturilor obținute (aport personal, împrumuturi, donații, finanțări de la un partid politic etc.) cu toate documentele doveditoare și suma cheltuielilor electorale efectuate conform destinațiilor legale acceptate, inclusiv cheltuielile efectuate de un partid politic în beneficiul candidatului la alegerile prezidențiale. Contul de campanie va fi însoțit de raportul de audit întocmit de un expert contabil autorizat;

- sunt exceptați de la transmiterea raportului de audit însoțitor la contul de campanie electorală candidații care nu au avut venituri înregistrate cu ocazia campaniei electorale și nu au avut alte cheltuieli electorale finanțabile;
- sunt exceptați de la transmiterea contului de campanie candidații care au obținut sub 1% din voturi și nu au beneficiat de donații de la persoane fizice.

III. Activitatea de control a finanțării partidelor politice

- La începutul fiecărui an, CNCCFP transmite o circulară către toate partidele politice cu toate informațiile necesare activității lor;
- Există un plan de control pentru fiecare an în parte;
- Pentru activitatea de control a partidelor politice se stabilește anual un obiectiv de control, neverificându-se integral activitatea financiară;
- Activitatea de control a finanțării activității curente a partidelor politice vizează verificarea bilanțului și a contului de rezultate, fără o analiză amănunțită a documentelor justificative, CNCCFP desfășurând o activitate de supraveghere mai mult decât control.
- CNCCFP verifică conformitatea obligațiilor de evidență contabilă a partidelor politice, în special înregistrarea veniturilor, absența finanțărilor de la persoane juridice și regularitatea donațiilor primite de la persoanele fizice;
- CNCCFP verifică situațiile financiare și opiniile certificate de audit ale acestora, furnizate de auditori autorizați (conturile care au valoarea mai mică de 230.000 EUR sunt auditate de un singur auditor iar cele de peste 230.000 EUR sunt auditate de doi auditori);
- CNCCFP participă la întâlniri cu mandatarii financiari doar cu ocazia alegerilor prezidențiale. În rest, instituția are dezvoltat un website care este actualizat permanent și care conține o serie de materiale detaliate (ghiduri, listă cu toate întrebările și răspunsurile frecvente ce vizează activitatea partidelor politice și a campaniilor electorale, informații practice).

***

Sanțiuni aplicabile ca urmare a controlului

Dacă nu respectă obligațiile de evidență contabilă și de audit contabil conform legii franceze, partidele politice pierd dreptul de subvenție publică și dreptul de a

finanța campaniile electorale ale candidaților pentru anul următor. Cu toate acestea, în această perioadă partidele politice au dreptul să primească donații.

IV. Activitatea de control a finanțării campaniilor electorale

- CNCCFP lucrează cu colaboratori experimentați pentru controlul finanțării campaniilor electorale, care dețin titulatura de raportori;
- Serviciul de comunicare sprijină activitatea raportorilor prin monitorizarea presei și transmiterea tuturor informațiilor privind campania electorală desfășurată de candidați.
- Activitatea de control a finanțării campaniilor electorale vizează verificarea exhaustivă a tuturor documentelor justificative. În cadrul controlului campaniei electorale se verifică fiecare document în parte și se urmărește reflectarea sincerității/realității conturilor de campanie electorală;
- CNCCFP nu discută decât cu reprezentantul financiar al partidului sau mandatarul financiar desemnat pentru campanie care își asumă toată responsabilitatea asupra informațiilor transmise. Corespondența scrisă se realizează doar cu aceștia și nu cu alte persoane, de tipul: președinte partid, bancă, furnizor;
- CNCCFP verifică contul de campanie electorală al candidatului, verifică legalitatea veniturilor și cheltuielilor electorale înregistrate, le validează și stabilește suma de rambursat la care are dreptul fiecare candidat în parte.

Rolul CNCCFP în verificarea conturilor de campanie și rambursarea cheltuielilor electorale

CNCCFP verifică:

- regularitatea veniturilor obținute de candidat în campanie (contribuții, împrumuturi, donații, transferuri de la partidele politice) și interdicția de finanțare din alte surse;
- încadrarea cheltuielilor ca având scop electoral și limitele legale ale cheltuielilor, inexistența plăților duble;
- existența tuturor documentelor doveditoare/justificative pentru toate operațiunile fără excepție;
- existența extrasului bancar complet;

- îndeplinirea obligațiilor de către mandatarul financiar în campania electorală.

CNCCFP emite o decizie pentru fiecare candidat în parte, care poate viza următoarele situații:

- aprobă integral contul de campanie cu veniturile și cheltuielile transmise;
- aprobă cu corecții contul de campanie cu veniturile și cheltuielile transmise (validează sume mai mici/mari în funcție de documentele justificative);
- invalidează contul de campanie dacă nu este respectată legea evidenței contabile (cheltuieli mai mari decât veniturile, donații de la persoane juridice, neînregistrarea veniturilor/cheltuielilor în totalitate, depășirea limitelor veniturilor/cheltuielilor legale);

Decizia emisă de CNCCFP are impact asupra candidatului în vederea rambursării cheltuielilor electorale de către statul francez, astfel:

- pentru alegerile prezidențiale și europarlamentare candidatul trebuie să obțină 3% din voturile exprimate;
- pentru toate celelalte tipuri de alegeri candidatul trebuie să obțină cel puțin 5% din voturile exprimate.

CNCCFP emite o decizie pentru fiecare candidat în parte, care cuprinde rezultatele verificării și validării/invalidării cheltuielilor electorale, astfel:

- conține precizarea că statul francez stabilește limita maximă rambursabilă de 47,5% cheltuieli electorale candidaților din campania electorală, corespunzător performanțelor electorale mai sus menționate;
- menționează suma cheltuielilor electorale validate ca urmare verificărilor efectuate asupra contului de campanie și suma rambursabilă;
- stabilește suma efectivă a contribuției personale care va fi rambursată candidatului (cu corecții pozitive/negative) raportat la limita maximă de 47,5%;

Dacă soldul contului de campanie este pozitiv (veniturile sunt mai mari decât cheltuielile) și nu are ca sursă aportul personal al candidatului, diferența rămasă va fi transferată unei asociații cu caracter caritabil sau unui partid politic, pentru a se evita îmbogățirea fără justă cauză a candidatului.

Sanțiuni aplicabile:

- Decizia CNCCFP primită de candidat poate fi contestată în termen de 60 de zile de către candidat în baza unui apel numit Apel administrativ intern, iar CNCCFP poate decide păstrarea/remedierea deciziei în cauză;
- Decizia CNCCFP rămasă definitivă ca urmare a Apelului administrativ intern poate fi contestată la judecătorul electoral la Tribunalul administrativ de la Paris, în cazul alegerilor locale municipale și departamentale;
- Decizia CNCCFP rămasă definitivă ca urmare a Apelului Administrativ intern poate fi contestată la judecătorul electoral la Consiliul de Stat în cazul alegerilor locale regionale, teritoriale și europarlamentare;
- Decizia CNCCFP poate fi contestată la judecătorul electoral la Consiliul de Stat în cazul alegerilor locale regionale, teritoriale și europarlamentare;
- Decizia CNCCFP poate fi contestată în toate situațiile la judecătorul electoral la Consiliul Constituțional în cazul alegerilor parlamentare și prezidențiale;
- CNCCFP poate sesiza instanța electorală (judecătorul electoral), la Tribunalul Administrativ Paris, la Consiliul de Stat sau la Consiliul Constituțional dacă invalidează un cont de campanie, dacă un cont de campanie a fost transmis către CNCCFP cu întârziere față de termenul stipulat în lege sau dacă un cont de campanie nu a fost transmis către CNCCFP;
- Judecătorul electoral poate decide o sancțiune complementară prin declararea candidatului ca fiind ineligibil pentru trei ani (cu excepția alegerilor prezidențiale). Ca urmare a acestei decizii dacă un candidat câștigă alegerile, mandatul său va fi invalidat în baza acestei interdicții;
- Judecătorul electoral poate decide refacerea sumelor cheltuielilor sau veniturilor electorale validate/invalidate sau fixarea unei alte sume la care candidatul are drept de rambursare.

V. Propuneri din partea DCFPPCE-AEP

În urma discuțiilor purtate între reprezentanții AEP și CNCCFP a rezultat că o serie de soluții tehnice reglementate în legislație privind controlul finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale pot fi adaptate și grefate pe legislația

română având ca scop final creșterea calității vieții politice în România și consolidarea democrației.

Având în vedere apartenența României la Uniunea Europeană, nevoia de aliniere la standarde europene de supraveghere, control, evidență și raportare, consolidarea capacității instituționale și nevoia de finanțare a partidelor politice și a campaniilor electorale, se impune creșterea contribuției DCFPPCE prin extinderea schemei organizatorice astfel încât să corespundă cerințelor moderne de supraveghere și control ceea ce presupune utilizarea de resurse și competențe diversificate de comunicare, logistică, juridice, informatice și de audit financiar contabil, specializate în finanțarea activității curente a partidelor politice, dar și a campaniilor electorale ale partidelor politice și ale candidaților.

Datorită nivelului culturii politice și a numărului ridicat de partide politice existent în România, în vederea creșterii capacității administrativ-instituționale și a eficienței activității DCFPPCE în supravegherea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale, propunem implementarea de urgență a unui sistem informatic performant la nivelul AEP și DCFPPCE care să evidențieze și să monitorizeze toate situațiile financiare și non-financiare obligatorii care trebuie transmise/depuse ca urmare a activității curente ale unui partid politic și a activităților desfășurate în campaniilor electorale.

Suportul logistic necesar susținerii activității DCFPPCE trebuie să aibă ca obiectiv imediat inițierea activității de dematerializare a tuturor informațiilor obținute cu ocazia supravegherii și controlului finanțării, dar și transferul la Arhivele Naționale după o perioadă de trei ani al tuturor documentelor/materialelor aferente finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale care au termen legal de predare, fapt care va conduce la eficiență în activitatea instituțională și la reducerea spațiilor de depozitare necesare, dar și a birocrăției la nivelul AEP/DCFPPCE.

Obligația respectării principiului de transparentizare a tuturor informațiilor prevăzute de legislația în vigoare, utilizate de către AEP/DCFPPCE în materie de finanțare electorală, va putea fi realizată numai cu suportul logistic și competențe informatice avansate care să respecte principiile și standardele securității cibernetice.

Totodată, propunem armonizarea legislației în materie electorală/includerea în Codul electoral a unor prevederi cu privire la finanțarea activității partidelor

politice și a campaniilor electorale, astfel încât actorii politici și electorali să-și asume o mai mare responsabilitate în ceea ce privește conduita și respectarea legislației electorale, finanțare și de evidență/audit financiar-contabil, în vigoare, astfel:

1. Propuneri cu caracter general care vizează finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale:

- utilizarea unor documente de încasare pretipărite cu antetul AEP-DCFPPCE pentru toate finanțările permise de către legislația în vigoare, separat pentru finanțarea publică și privată a activității curente și finanțarea campaniei electorale;
- introducerea sancțiunilor materiale (amendă) și profesionale (interdicții de exercitare a profesiei/funției) către persoanele responsabile pentru neîndeplinirea sau nerespectarea obligațiilor legale (președinte/trezorier/ mandatar financiar/expert contabil/auditor/candidat);
- extinderea și modernizarea logisticii utilizate în activitatea desfășurată;
- utilizarea aplicațiilor informatice în controlul activității partidelor politice și a campaniilor electorale;
- manevrarea, extragerea și copierea documentelor din arhivă să se efectueze de către două persoane special desemnate.

2. Propuneri pentru supravegherea și controlul finanțării activității partidelor politice

- utilizarea sintagmei de trezorier financiar (**persoană specializată și calificată de tip expert contabil**) și a obligației gestionării doar de către acesta a resurselor financiare (venituri/cheltuieli) ale unui partid politic pentru activitatea curentă;
- interzicerea donațiilor de la persoane juridice în toate situațiile, în vederea separării activității politice de cea economică;
- introducerea obligativității auditării situațiilor financiare de către toate partidele politice care înregistrează venituri și efectuează cheltuieli prin responsabilizarea directă a expertului contabil cu privire la respectarea legislației

aferente finanțării partidelor politice cu ocazia verificării situațiilor financiare întocmite;

- introducerea interdicției acordării subvenției publice și a finanțării candidaților în campania electorală pentru următorul an/ciclu electoral, în cazul partidelor politice parlamentare care nu transmit situații financiare anuale conforme, la timp și auditate conform legii;

- introducerea interdicției finanțării candidaților în campania electorală pentru următorul an/ciclu electoral, în cazul partidelor politice neparlamentare care nu transmit situații financiare anuale conforme, la timp și auditate conform legii.

3. Propuneri pentru supravegherea și controlul finanțării campaniei electorale

- introducerea obligativității deschiderii în campania electorală a contului bancar pentru fiecare candidat în parte care va duce la o responsabilizare a fiecărui candidat cu privire la veniturile utilizate și la cheltuielile efectuate.

- eliminarea posibilității de depunere a sumelor în contul bancar pe perioada campaniei electorale de alte persoane decât mandatarul financiar desemnat de candidat, ca unic gestionar de resurse financiare;

- introducerea noțiunii decontului de campanie pentru fiecare candidat va duce la o responsabilizare a fiecărui candidat cu privire la veniturile utilizate și la cheltuielile efectuate;

- introducerea interdicției de a candida pentru următorul an /ciclu electoral în cazul candidaților care nu înregistrează mandatar financiar sau nu transmit conturile de campanie conforme, la timp și auditate conform legii;

- încurajarea efectuării donațiilor de către persoanele fizice în vederea participării active a acestora la viața politică (acordarea de avantaje fiscale limitate celor care donează).

4. Propuneri pentru rambursarea cheltuielilor electorale

- introducerea unui prag maxim de rambursare și doar pentru aportul personal al candidatului (contribuții personale și împrumuturi) cu ocazia campaniei electorale și transferul obligatoriu către asociații caritabile sau către partide politice a resurselor

rămase necheltuite provenite din donații/alte transferuri autorizate care pot conduce la îmbogățirea fără justă cauză a candidatului;

- rambursarea să se facă individual candidatului și să fie reconsiderată ca fiind o oportunitate doar în cazul respectării în totalitate a dispozițiilor legale de către acesta.

***

Legislația, metodologiile de lucru prezentate și discuțiile aplicate oferă o bază serioasă pentru creșterea expertizei profesionale, astfel încât continuarea colaborării cu CNCCFP considerăm că este foarte valoroasă și utilă din punct de vedere profesional pentru ambele părți.

***

Proiectul „*Argus – Integritate, etică, transparență, anticorupție în finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale*”, contribuie la implementarea obiectivului 3.5 din cadrul Strategiei Nationale Anticorupție 2016 - 2020 și presupune un schimb de informații tehnico - legislative cu instituții similare din mai multe țări.

Cu toate că Autoritatea Electorală Permanentă a dobândit experiență în dezvoltare instituțională, apreciem ca fiind foarte util și necesar schimbul de experiență și cu alte instituții/departamente similare din țări ale U.E., în vederea însușirii și consolidării capacității de bună practică la nivel european, în ceea ce privește finanțarea activității partidelor politice și a campaniilor electorale.

*****